

‘Groenten weggeven is leuk!’

De 5-sterrensamentuin van Diepenbeek

Tekst **Geertje Meire** Foto's **Jeroen Heyman**

Geen moeite lijkt te veel om Diepenbeek tot tuinieren aan te zetten. Er kwam een puik perceel met compostbakken, privébergruimte voor gereedschap, een gemeenschappelijk keukenblok en een vooralsnog onkruidvrij tuinpad! Wordt er al eens de draak gestoken met de meest oostelijke provincie, bij het zien van deze samentuin doe je er snel het zwijgen toe.

De 36 tuintjes van 0,5 of 1 are zijn eigendom van het OCMW¹ van Diepenbeek. Ze liggen mooi ingesloten: bossen aan de ene kant, een gebouwencomplex aan de andere kant. De bewoners van Woonzorgcentrum De Visserij, dagcentrum Tandem én Sint-Gerardus hebben een groenterijk uitzicht.

Een mix van tuiniers

Tuinieren is maar één doel. De sociale dienst van het OCMW zocht naar een

manier om haar cliënten te stimuleren in sociaal contact en integratie. Het nabijgelegen dagcentrum heeft nu een tuin ter beschikking waar begeleiders en cliënten samen met de handen in de aarde wroeten. Voor mensen in een rolstoel staan dan weer verhoogde teeltbakken paraat. De tuiniers zijn hier een mix van vluchtelingen, mensen met een beperkt sociaal netwerk of een fysieke of mentale beperking, ouderen en andere inwoners van Diepenbeek.

Afval verminderen staat ook op de lijst met ambities: de afvalintercommunale Limburg.net sponsorde de tweeweekelijkse begeleiding door Velt en de houten compostbakken en ze ziet erop toe dat iedereen correct composteert. De Vlaamse Overheid, de Provincie Limburg en de Nationale Loterij droegen eveneens bij om deze tuin te voorzien van een infrastructuur om u tegen te zeggen.

Tijdelijk sturende handen

Maatschappelijk assistente Liesbeth Valkenborgh werkt als budgetbegeleidster bij het OCMW en is coördinator van het samentuinproject. Regelen, samenbrengen en opstarten is haar zorg, met de bedoeling om de tuin na twee jaar op eigen poten te laten staan. Of in tuintermen: ze zaait en verzorgt, zodat de tuiniers later kunnen oogsten en laten uitzaaien. Zelf heeft Liesbeth geen tuintje, maar gaandeweg neemt haar kennis toe. Zo kan ze bijvoorbeeld haarfijn het verschil uitleggen tussen lavagruis en het bentoniet dat ze bij het begin van het seizoen bestelde. Lavagruis, grof gemalen vulkanisch gesteente, heeft een poreuze korrel en zorgt voor een goede kruimelstructuur. Bentoniet bestaat uit kleimineralen; het bevordert de lucht- en waterhuishouding doordat het heel veel water en voedingsstoffen vasthoudt. Ideaal voor een zandgrond zoals hier!

Met teeltvragen kunnen de tuiniers terecht bij praktijkbegeleider Jan Venmans. Hij is pas met pensioen en stort zich vol overgave op zijn nieuwe missie. Hij werkte 15 jaar lang bij de Wroeter, een dagcentrum voor mensen met een handicap. De overstap was snel gemaakt. Jan geeft tuinles, schrijft nieuwsbrieven en leert hoe

je composteert. Dat laatste is belangrijk, omdat bij elk perceel twee persoonlijke compostbakken staan. Iedereen moet het maken van goede compost zelf in de vingers krijgen. ‘Vaak vragen beginnende tuiniers mijn goedkeuring: “Doe ik het zo goed?” of “Is dit normaal?” En dan neem ik al hun tuintwijfels weg’, lacht Jan. Thuis is zijn (moes)tuin in de loop der jaren tot bos geëvolueerd, maar hij heeft een aparte volkstuin in Zonhoven. ‘Daar kan ik naar hartenlust experimenteren.’

Delen in overvloed

De tuintjes liggen er bijna vlekkeloos bij. Roger en zijn vrouw Mia zijn aan het werk. Mia levert een gevecht met een gigantische rodekool die ze probeert klein te krijgen (*lees: te oogsten*). Ze tovert ook mooie patissons van tussen de bladeren. Roger slaat zijn vrouw gade. ‘Zie, vrouwen en kippen moet je uit *den hof* houden, anders heb je niets meer over!’ Dat beweert een Diepenbeeks gezegde, aldus Roger. Volgens mij heeft hij juist heel veel, want ze lopen naar huis met een overvolle tas. Ook Rogers broer Jos heeft hier een tuin. ‘Samen voorzien we de hele familie én onze burens van groenten’, vertelt hij niet zonder enige trots. Een diepvriezer kopen speciaal voor de groenten vindt hij maar niets. ‘Weggeven is veel leuker!’

Een vleugje imperfectie

Alle pompoenen en courgettes zijn aangetast door dezelfde ziekte: de bladeren slaan wit uit. Een schimmelziekte die aan meeldauw doet denken, volgens Jan. ‘De tuin ligt zo beschut en ingesloten, dat er weinig wind komt. Gevaar voor schimmel ligt altijd op de loer. Een reden te meer om de plantafstanden uit de Velt-bijbel te respecteren. Misschien gaven de tuiniers te veel mest. Beginnende moestuiniers willen graag veel en uit de kluiten gewassen groenten, waardoor ze plantgoed wat te dicht op een hoopje zetten en overvloedig bemesten.’ Dat er waarheid in zijn woorden schuilt, zie ik aan een pompoe met frisse, groene bladeren die tegen een hek omhoog klimt. Hoe dan ook, de schimmel haalt de groeikracht uit de plant, maar de vruchten lijden er niet al te zeer onder: er kan volop geoogst worden. Een gemeenschappelijke serre is er niet. Maar tomaten of andere warmteminnende en regenschuwende groenten wel.

Sommigen gaven hun tomatenplanten een jasje in de vorm van een vlieszak, of ze timmerden een constructie. Enkele houten paaltjes, een restje plastic, glas of golfplaat en de handige Harry's zijn vertrokken.

Lekkere legumen

De kop is eraf en de eerste oogst is een feit. Nochtans was het bij elkaar brengen van de verschillende doelgroepen niet zo evident, vertelt Liesbeth. ‘Het is belangrijk om de groep te “binden”. De tuincursus

aan het begin van het seizoen was daarvoor cruciaal, net als de werkdagen om de grond in orde te maken en compost uit te rijden. De bejaarden erbij betrekken is het moeilijkste, maar velen zien de tuin wel vanuit hun raam, de allerlichtste vorm van betrokkenheid dus.’

Wie kan, mag beslist dichterbij komen. Bij het verlaten van de tuin kruisen we een kwieke opa, die met zijn rollator langs de tuin schuifelt. Zijn mening: ‘Alle *legumen*² zijn lekker.’ Zo is het, beaam ik in stilte.

1) OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (gemeentelijke instelling in België voor hulpverlening aan armen).

2) *legumen*: dialect voor ‘groenten’.